

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Leszek Matuszewski

Protokolant p.o.staż. K. P.

przy udziale: A. K. Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. w P.

po rozpoznaniu w dniu 08 lutego 2019 r.

sprawy **Z. S.** oskarżonego z art. 244 kk w związku z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 13 listopada 2018 r. sygn. akt VIII K 411/18

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) Podwyższa orzeczoną w punkcie 1 karę 6 miesięcy pozbawienia wolności do 1 (jednego) roku,

b) W punkcie 2 podwyższa orzeczony zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych z 1 roku do 3 lat,

2. W pozostałej części utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy.

3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. D. kwotę 516,60 zł z vat tytułem wynagrodzenia za udzieloną oskarżonemu pomoc prawną w postępowaniu odwoławczym.

4. Zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

SSO Leszek Matuszewski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. wyrokiem z dnia 13 listopada 2018 roku, sygn. akt VIII K 411/18 uznał oskarżonego **Z. S.** za winnego popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 244 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 42 §1 a k.k. i art. 43 §1 k.k. orzekł wobec podsądnego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres jednego roku.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się **prokurator** zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze. Apelujący zarzucił orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, a także środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres roku.

Oskarżyciel publiczny wniósł o zmianę kontestowanego orzeczenia poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat.

Odpowiedź na apelację złożył obrońca oskarżonego wnosząc o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone prawidłowo. Sąd I instancji rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy, na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz należycie wykazał winę i sprawstwo podsądnego. Ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd I instancji jest wnikliwa i nie wykazuje żadnych błędów logicznych, utrzymując się w granicach swobodnej oceny dowodów chronionej art. 7 k.p.k. Przedmiotem rozważań Sądu były dowody zarówno na korzyść oskarżonego, jak i wszelkie dowody im przeciwnie. Wszystkie te dowody zostały ocenione zgodnie z zasadami logicznego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 2, 4 k.p.k. i 5 § 2 k.p.k. Uzasadnienie wyroku odpowiada zaś wymogom art. 424 k.p.k. i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia. Poważne zastrzeżenia Sądu Okręgowego wzbudza zaś wymiar kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego oraz okres, na jaki orzeczono środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia).

Wina i sprawstwo oskarżonego Z. S. nie budzi wątpliwości Sądu II instancji. Na to, że podsądny swoim zachowaniem wypełnił znamiona zarzucanego mu przestępstwa wskazują między innymi wypowiedzi procesowe oskarżonego, którzy przyznał się do zarzucanego mu przestępstwa (k.131) , a także relacje procesowe policjanta S. O., dokonującego zatrzymania Z. S. i kontroli jego dokumentów (k. 132). Sprawstwa oskarżonego nie podważał również autor apelacji.

Przechodząc do merytorycznego rozważenia zasadności zarzutu apelacji, należy zwrócić uwagę, że rażąca niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary (w rozumieniu art. 438 pkt. 4 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych orzeczonych za przypisane oskarżonemu przestępstwo nie uwzględnia należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie społecznego jej oddziaływania oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego (vide: wyrok SN III KR 9/80, OSNPG 1980, z.11, poz. 139). Zarzut rażącej niewspółmierności kary nie wymaga wskazania nowych, nie znanych przez sąd okoliczności, polegać ponieważ może na wykazaniu, że okoliczności prawidłowo ustalone mają takie znaczenie i ciężar gatunkowy, których orzeczona kara bądź nie uwzględnia w ogóle, bądź uwzględnia je w stopniu niedostatecznym (vide: wyrok SN z 23.10.1974 r.,V KRN 78/74,OSNKW 1974, Nr 12, poz. 234). Zarzut rażącej niewspółmierności, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy - innymi słowy, gdy jest w odczuciu społecznym karą niesprawiedliwą (vide: wyrok SN z 11.4.1985 r.)

Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Prokurator ma rację, że kara 6 miesięcy pozbawienia wolności jawi się jako rażąco łagodna.

Sąd Rejonowy kształtując wymiar kary nie wziął pod uwagę w sposób należyty wysokiego stopnia zawinienia, a także karygodności przestępstwa przypisanego Z. S.. Tak jak podkreślono, oskarżony działał w sposób zuchwały jadąc samochodem w centrum miasta P., mimo orzeczonego wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów wszelkich mechanicznych. Podsądny był w pełni świadom ciężącego na nim zakazu i konsekwencji jego przekroczenia. Oskarżyciel publiczny ma rację wskazując, że istotnie obciąża oskarżonego to, że przed popełnieniem zarzucanego przestępstwa był już 7- krotnie karany, w tym 3-krotnie za przestępstwo z art. 244 k.k. Podsądny popełniając po raz kolejny przestępstwo z art. 244 k.k. dał świadectwo swojej demoralizacji i całkowitego poczucia bezkarności.

Wobec osób tego pokroju mających za nich orzekane prawomocnie wyroki skazujące, zwłaszcza zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, kolejna sankcja karna musi być odpowiednio surowa. Kara wymierzona przez

Sąd I instancji z pewnością tego kryterium nie spełnia. Okoliczności podniesione w odpowiedzi obrońcy na apelację prokuratora nie mają takiej wagi aby mogły zmienić poniższe rozumowanie.

Sąd Rejonowy ferując wymierzoną karę nie uwzględnił starannie tego, że wobec podsądnego orzeczono prawomocnie wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 14 czerwca 2012 roku, sygn. akt VI K 429/12 oraz wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 28 maja 2013 roku zakazy prowadzenia samochodu z uwagi na zagrożenie, jakie stwarza dla życia i zdrowia uczestników ruchu drogowego. Oskarżony, jako osoba obiektywnie groźna zdecydował się na prowadzenie auta wbrew sądowym zakazom na drodze, na której w każdym momencie mogli pojawić się uczestnicy ruchu drogowego. Cel orzekania tego rodzaju zakazów tkwi zaś w całkowitym wyeliminowaniu osób stanowiące poważne zagrożenie dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu z ruchu drogowego. Jazda samochodem w zatłoczonym centrum miasta P. stanowi realne zagrożenie dla innych osób, które pojawiły się na drodze Z. S..

Tej istotnej okoliczności obostrzającej wymiar kary nie wzięto pod uwagę w procesie kształtowania rozmiarów sankcji karnej.

Sąd Rejonowy kształtując wymiar kary nie wziął pod uwagę wagi uprzedniej karalności podsądnego. Oskarżony jest osobą dość młodą (rocznik 1987). Mimo to jego karta karna razi obfитоścią. Podsądny przed popełnieniem przestępstwa był 7 krotnie karany, w tym 3 krotnie za przestępstwo z art. 244 k.k. (k.69-70). Z. S. dał się zatem poznać jako osoba, która z popełnienia przestępstw uczyniła sobie sposób na życie i lekceważy wyroki sądowe. Inkryminowane zachowanie zostało podjęte w warunkach recydywy podstawowej, co stanowi ewidentną okoliczność obciążającą nieuwzględnioną przez Sąd I instancji, na co słusznie zwrócił uwagę prokurator.

Apelujący prawidłowo podkreślił wysoki stopień zawinienia, jako okoliczność, która powinna wpłynąć na wymierzenie oskarżonemu kary powyżej 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wszystkie te okoliczności wskazują na duże nasilenie złej przestępczej woli u podsądnego. Autor apelacji ma rację, że podjęte po raz kolejny zachowanie przestępcze wskazuje niestety, że oskarżony uczynił sobie z popełniania przestępstw sposób na życie.

Łagodności Sądu Rejonowego wobec Z. S. nie uzasadnia jego postawa procesowa polegająca na przyznaniu się do winy. Oskarżony został zatrzymany przez policjantów na gorącym uczynku. Jego wina i sprawstwo już w momencie ujęcia przez organy ścigania i sprawdzeniu dokumentacji oskarżonego nie budziły żadnych wątpliwości. Podsądny wobec tak oczywistych dowodów obciążających nie miał w istocie szans na podjęcie skutecznej obrony. Nie można zatem przeceniać tej postawy procesowej. Powinna mieć bardzo ograniczone znaczenie przy kształtowaniu wymiaru kary.

Okoliczności natury rodzinnej przedstawione przez obrońcę oskarżonego na rozprawie odwoławczej niczego nie zmieniają. Z. S. powinien był pomyśleć o losie swoich najbliższych przed podjęciem decyzji o popełnieniu kolejnego przestępstwa. Na obecnym etapie deklarowana troska o rodzinę jest bez znaczenia dla wymiaru kary. Dotychczasowy tryb życia oskarżonego, jego wielokrotna karalność, nawet przy deklarowanej woli zmiany, nie rokuje stałości tej zmiany i nie dają rękojmi, że nie powróci on na drogę przestępstwa. W każdym razie okoliczności te nie świadczą o stałości zmian jakie zaszły w życiu oskarżonego. Jeżeli oskarżony rzeczywiście chce odmienić swoje życie, to będzie mógł podjąć taką próbę po odcierpieniu sprawiedliwej kary za przestępstwo, które stanowi przedmiot tego postępowania.

Wymierzenie kary w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności, wobec osób pokroju oskarżonego, tj. wobec wielokrotnego sprawcy dokuczliwych przestępstw, i to jeszcze w sytuacji gdy dopuścił się kolejnego przestępstwa z art. 244 k.k., jawi się w odczuciu społecznym jako pobłażanie wymiaru sprawiedliwości takim przestępcom i rodzi przekonanie, że taki sprawca nie poniósł kary.

Także względy prewencji generalnej przemawiają za surowym sankcjonowaniem przestępczości. Sprawcy przestępstw z art. 244 k.k. stanowią zagrożenie na drogach dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu drogowego. Obowiązkiem

organów wymiaru sprawiedliwości jest odpowiednio surowe karanie podsądnych, którzy naruszają zakazy sądowe poruszania się pojazdami mechanicznymi i stwarzają poważne zagrożenie dla życia i zdrowia innych osób, które mogą pojawić się na ich drodze.

Z tych powodów zadaniem organów wymiaru sprawiedliwości jest zdecydowanie reagowania na tego rodzaju naruszenia porządku prawnego.

Wszystkie wymienione wyżej okoliczności przemawiają za podwyższeniem oskarżonemu kary do 1 roku pozbawienia wolności. Sankcja karna w tym wymiarze uwzględnia opisany powyżej wysoki stopień karygodności przypisanego czynu, jak i zawinienia, a także konieczność dostosowania sankcji karnej do skutecznego oddziaływania na oskarżonego powracającego nieustannie na drogę przestępstwa.

Sąd odwoławczy zdecydował się również podnieść orzeczony zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów z 1 roku do 3 lat. Analizując prawidłowość rozstrzygnięcia w zakresie orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, zważyć zwłaszcza trzeba na istotę tegoż środka karnego określonego w art. 42§1 a k.k..

Zakaz prowadzenia pojazdów pełni funkcję indywidualnoprzewencyjną. Orzeczony zakaz ma uniemożliwić sprawcy ponowne popełnienie przestępstwa tego samego rodzaju, a jednocześnie wyeliminować go na pewien czas lub na stałe z ruchu. Ponadto w pewnym zakresie może on realizować funkcję wychowawczą, uświadamiając sprawcy konieczność ostrożniejszej jazdy (zob. K. Łucarz, Zakaz prowadzenia pojazdów, s. 84–95). Generalnoprzewencyjny mechanizm oddziaływania zakazu prowadzenia pojazdów polega na wzbudzeniu obawy u potencjalnych sprawców i powstania przekonania o nieopłacalności przestępstw skutkujących orzeczeniem zakazu i potrzebie przestrzegania przepisów ruchu drogowego. Orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów pełni również funkcję retributywną, wyrażającą się w wyrządzeniu sprawcy dolegliwości. Środek ten pozbawia sprawcę możliwości prowadzenia pojazdów, co w odniesieniu do niektórych sprawców stanowi ponadto dolegliwość o charakterze ekonomicznym. (zob. D.Szeleszczuk. Kodeks karny. Komentarz do art. 42 k.k. Legalis, (red. A. Grześkowiak). Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w wymiarze orzeczonym przez Sąd I instancji nie spełnia tych funkcji.

Oskarżony po raz ósmy zdecydował się popełnić przestępstwo, w tym po raz czwarty wypełniający znamiona przestępstwa z art. 244 k.k.. Dowiódł swoją dotychczasową postawą że za nic ma orzeczenia Sądów, które uznały go osobą niebezpieczną dla ruchu lądowego. Podsądny podjął jazdę samochodem w dość ruchliwej części P., stwarzając zagrożenie dla innych uczestników ruchu drogowego. Wobec tego rodzaju osób, okres na jaki orzeczono środek karny musi być odpowiednio dolegliwy i przekraczający ponad minimalny okres roku.

Sąd Okręgowy nie podzielił postulatu prokuratora wnioskującego o podwyższenie okresu stosowania rzeczonoego środka do lat 6. Należy wziąć pod uwagę całokształt sankcji karnych orzeczonych wobec Z. S.. Oskarżony musi odcierpieć rok pozbawienia wolności, co już stanowi dla niego dolegliwą represję prawnokarną. Sąd odwoławczy podwyższył nadto trzykrotnie okres stosowania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Skala dolegliwości wynikających z orzeczonych represji karnych stanowi sprawiedliwą odpłatę za zło wyrządzone przez podsądnego i pozwoli zrealizować cele z zakresu prewencji ogólnej i indywidualnej. Nie ma potrzeby, aby podwyższać wymiar środka karnego do proponowanego przez prokuratora.

Sąd odwoławczy na podstawie art. 623 k.p.k. i zwolnił podsądnego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) podwyższył orzeczoną w punkcie 1 karę 6 miesięcy pozbawienia wolności do 1 roku

b) w punkcie 2 podwyższył orzeczony zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych z 1 roku do 3 lat,

2. w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy

3. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. D. kwotę 516,60 zł wraz z VAT tytułem wynagrodzenia za udzieloną oskarżonemu pomoc prawną w postępowaniu odwoławczym.

4. Zwolnił oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

SSO Leszek Matuszewski